

JAKTRESAN I SVERIGE

Anna-Carin Westling gör
sig redo för sälkontakt i
Hälsinglands kustlandskap.

Jaktresan i Sverige är en
jakthistorisk resa genom samtliga
25 landskap i vårt avlånga land.
Svensk Jakts reportrar jagar sig

genom Sverige - och uppmärks-
samar samtidigt händelser och
personer som på olika sätt format
den jakt vi bedriver i dag.

Säljakt i Hälsingland

Så länge människan bebott kusterna kring det som i dag kallas Sverige har man jagat säl. På andra viltarter har haft lika stor betydelse för människors fortlevnad på dessa breddgrader. I dag är säljakten en marginell företeelse, men lever alltså vidare tack vare ett fåtal entusiaster.

TEXT **MARTIN KÄLLBERG** FOTO **JESSICA SEGERBERG**

Det mesta är okänt. Vi vet bara att någon var först. Vi vet ingenting om dennes personliga egenskaper. Det är oss obekant vilka glädjeämnen som särskilt berörde den här människan, vilka högre makter denne tillbad, hur världsbilden såg ut. Vi kan inte fastslå kön, ålder, hårfärg, kroppsbyggnad, längd eller vikt. Sannolikt färdades han eller hon tillsammans med andra, i grupp, men hur stort resesällskapet var är sedan många tusen år höljt i dunkel.

Hade personen barn? Vad kallades de? Vilka drömmar hystes om tillvaron och framtiden?

Och finns denne någon bland de hundratusentals människor som utgör mitt eget stamträd?

Om allt detta kan vi bara gissa. Föreställa oss. Fantisera.

Vi vet bara att någon människa var allra först att sätta foten på den landmassa som nu höjer sig över vattenytan framför oss.

Denna människa är ett nästan helt oskrivet blad, en ansiktslös individ vars efterlämnade personliga spår i historien är utplånade.

Det mesta är okänt.

Men en sak vet vi helt säkert: det var en säljägare.

Östligaste delen av Hälsingland

Som en grov stubbe reser sig Hornslandet över horisonten när vi i det första gryningsljuset passerar halvön på vägen norrut. Här har det jagats säl tidigare – och här ska det jagas säl i dag.

Vi följer med Anna-Carin Westling, som på senare år seglat upp som en av den svenska säljaktens allra främsta företrädare i mediala sammanhang.

I den tidiga morgontimmen har vi lastat den för säljakt specifikt utrustade båten med vapen, huggkrokar och allt annat som kan behövas för nämnda verksamhets bedrivande.

På vägen ut från hemmahamnen i Båsfjärden, passerar vi söder om Idenorsolmen och rundar strax Hornslandets sydspets för att därefter sätta nordlig kurs.

Vi befinner oss utanför den halvö som utgör allra östligaste delen av Hälsingland.

På kartan liknar Hornslandet en droppe som ännu hänger sig kvar i fastlandet, snart redo att falla ... Öster om Hudiksvall, helt omgivet av Bottenhavet, har Hornslandet allt sedan det höjde sig ur havet, runt år 4000 före Kristus, utgjort en betydelsefull geografisk knutpunkt. Tänk bara »

Hornslandets karaktäristiska klapperstränder är en påminnelse om landhöjningen i området.

Anna-Carin Westling är en av landets relativt få verkligt drivna säljägare.

Anna-Carin Westling.

på alla de sjöfarare som genom årtusenden färdats längs denna kust, och i den pinande nordanvinden sökt lä här, i skydd av Hornslandet.

Halvöns allra högsta punkt, Korsmyrberget, bröt alltså vattenytan för ungefär 6 000 år sedan. I dag befinner sig denna punkt 108 meter över havet, vilket säger en del om landhöjningens effekter. Landhöjningens hastighet har förvisso avtagit, men i det här området fortgår den alltså jämt med cirka åtta millimeter per år.

Att hela denna geologiska process starkt påverkat det här landskapets utseende är självklart. När Hornslandet reste sig ur vattenmassorna var det en ensam ö långt ute i havet. Då – efter inlandsisens avsmältning – letade sig havsstrandens vikar ända in till dagens Kårböle. En plats som i dag ligger ungefär tolv mil från kusten ...

– Där bortom Agön ligger Tihällan, en klassisk sälplats, säger Anna-Carin Westling och gestikulerar i riktning söderut.

Även om vi inte har fri sikt till Tihällan kan man ändå ana att det finns säl där i dag. Det brukar det göra, då Tihällan är en av de viktigaste uppehållsplatserna för säl i hela Bottniska viken. 1981 blev Tihällan salskydds-

område. 1990 naturreservat, och sedan 2004 ingår det i Agön-Kråköns naturreservat, vilket innebär att jakt på säl är uteslutet där.

– Vindstilla dagar, när det är klart väder, kan man höra sälarna sjunga på långt håll här ute. Jag brukar övernatta på en ö längst ute i kustbandet och när det ligger ett par hundra sälar och sjunger, då ryser det i kroppen. Det påminner inte så lite om vargar, säger Anna-Carin Westling.

Säljakten är andningshål

Rent generellt kan man säga att inte särskilt mycket sitter fast för den här 55-åringen. Hon håller sig sysselsatt, för att uttrycka det försiktigt. Tidigare i livet har Anna-Carin bland annat rest världen runt i kosmetikbranschen, men sedan några år tillbaka ägnar hon sig åt att driva familjehem. Det innebär att barn och unga som av olika skäl inte kan bo hos sina egna föräldrar får ett hem hos henne. Den som har viss insyn i dylik verksamhet vet att det sällan är en dans på rosor. Knappast ett nio-till-fem-jobb, snarare ”ständigt i tjänst”.

– Säljakten är mitt andningshål. På dagarna, när barnen är i skolan, har jag några lediga timmar. Då åker jag

"Jag försöker hjälpa till så gott jag kan genom att jaga säl, men det skulle behövas mycket mer omfattande säljakt."

ut på havet, jagar säl och laddar batterierna. Det är ett måste för mig, annars skulle jag nog inte orka, berättar Anna-Carin.

Vi fortsätter färden norrut, längs det 13 kilometer långa Hornslandet. Associationerna går till Harry Martinsons ord, ur dikten *Där skogen och havet mötas*, publicerad i jul-tidningen *Julgranen* 1929:

*Här mötas de, skogen och havet.
Mystikernas skuggpalats
sig reser med spetsiga gröna torn
mot havsvindens tummelplats*

Här, där havet möter skogen, bildar Hornslandets särpräglade klapperstensbälte gränsmarkering mellan det väldiga, eviga, till synes oföränderliga och oändliga havet, och de vindpinade träd som en bit upp från strandkanten i vresigt trots sträcker sina små, långsamt växande kronor mot skyn.

*Därinnanför brusar skogen,
därutanför sorlar mitt hav;
och båda ha egen levnad,
och båda ha egen grav.*

Harry Martinson var inte först med att ladda lyriska naturiakttagelser med existentialism och inre känsloliv, men har inom svenska språket få övermän eller -kvinnor i genren.

Här, på havet, är det lätt att låta tankarna vandra.

Åsynen av kustens gamla, av den karga miljön hårdade, träd påminner också om landets äldsta tall. Att världens äldsta träd, Old Tjikko, finns på svensk mark känner nog många till. Granen på Fulufjället, som är cirka 9500 år gammal, har alltså växt under större delen av den tid våra breddgrader varit isfria.

Fullt lika välkänd är inte Sveriges äldsta tall, men det är just här den växer – på Hornslandet. För 15 år sedan provborrades 77 äldre träd på Hornslandets östkust och då upptäcktes hela 22 tallar som var äldre än 500 år, varav minst fyra var över 600 år. Den allra äldsta tallen var vid undersökningstillfället 757 år gammal, vilket innebär att den grodde senast 1247. Något år innan Birger Jarl drog igång processen som i dag kallas riksbildandet, alltså att ena och skapa riket Sverige. Vilket onekligen ger visst perspektiv på saken. Minst tre skogsbränder har den aktuella tallen stått pall för genom åren. Fyndet beskrevs ingående i *Svensk Botanisk Tidskrift* nummer 6/2004.

Flera specialställen

Jakten går vidare. Anna-Carin Westling har ett flertal "specialställen" längs kuststräckan norr om Hornslandet. Kobbar, skär och hållar där gråsäl gärna uppehåller sig, om inte annat för att vila i solen en stund.

– Kustfiskarna har det otroligt kämpigt här, berättar Anna-Carin.

– Jag försöker hjälpa till så gott jag kan genom att jaga

säl, men det skulle behövas mycket mer omfattande säljakt för att göra någon skillnad. Jag älskar sälar, de är oerhört fascinerande djur, men man måste också hålla efter bestånden med jakt. Att låta stammarna växa helt utan begränsning är helt enkelt ohållbart, fortsätter hon.

För långt borta

Vi ser några nyfikna gråsäl sticka upp huvudet och iakttas oss. Dock på alltför långt avstånd.

Säljakten är på en gång både enkel och komplicerad.

Å ena sidan är gråsäl väldigt nyfikna djur, som gärna vill hålla koll på vad som sker i omgivningen. Att locka dem ovanför vattenytan är relativt enkelt. I den meningen handlar det mest om att åstadkomma ljud och rörelse som väcker djurens nyfikenhet. Det kan vara att plaska med en åra i vattnet, eller på något annat sätt åstadkomma ljud som kittlar sälarna till att uppenbara sig. Vatten är som bekant ett utmärkt medium för ljud att färdas i.

Å andra sidan vet man aldrig var nästa säl kommer att dyka upp. Att hålla 360 graders uppsikt är inte helt utan utmaning. Sedan gäller det förstås att sälen ska uppenbara sig inom rimligt skjutavstånd också.

Efter några fruktlösa försök på ett skär går färden vidare. Vi ser gott om säl, men enligt Anna-Carin Westling finns det normalt betydligt fler här i området.

Det har innan vår ankomst till Hälsingland blåst hårt i två veckor, men är i dag någorlunda lugnt ute på havet.

– Det är perfekt "sälväder", men vi ser färre sälar än vanligt. När det blåser hårt håller sig sälarna här inne i skärgården, men när det nu är "plattvatten" igen har de flesta förmodligen dragit längre ut, berättar Anna-Carin Westling.

Efter ytterligare någon timmes färd norröver slår vi följe med fiskarna Karl Åke Wallin och Leif Söderberg, som i fiskebåten Thule är ute för att vittja redskapen. Karl Åke och Leif har hemmahamn i Stocka, norr om Kuggörens väderstation, där de är de sista kvarvarande yrkesfiskarna.

– På 1990-talet tog sälproblemet fart här. Sedan dess har det bara accelererat, berättar Leif Söderberg när vi en stund senare gått i land i Stocka.

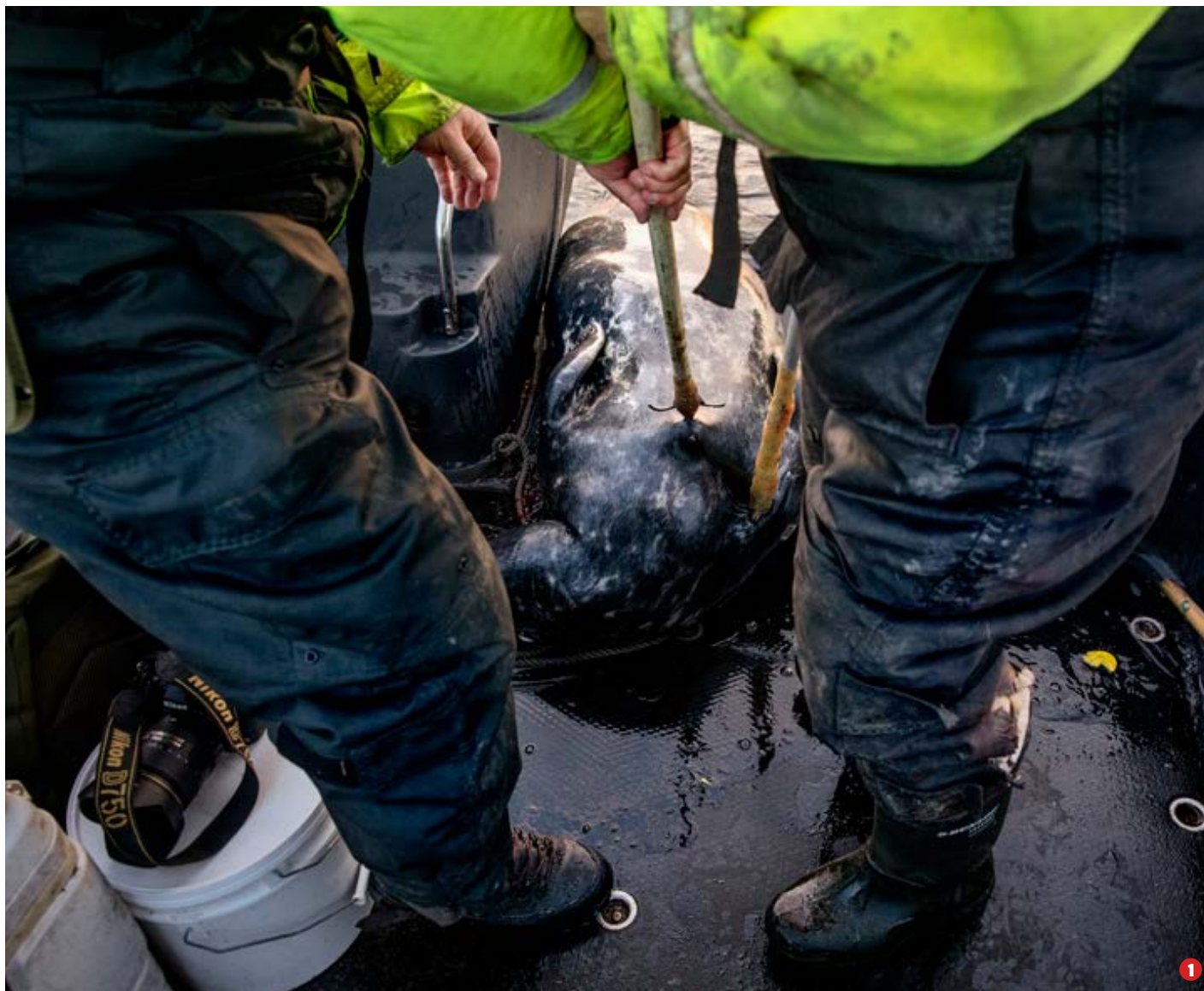
Att sälen är ett stort problem för det småskaliga och kustnära fisket är känt sedan många årtionden. Lika väl känd är berättelsen om salsituationen under det senaste seklet.

Om detta skriver biologen Per Klaesson och salforskaren Sven-Gunnar Lunneryd i boken *Den svenska kusten*, som gavs ut 2016:

"Under 1970-talet var det ovanligt att se en säl, både i Östersjön eller på västkusten. Detta berodde på att antalet var lägre än i dag, men kanske främst på att de var skygga. Årtionden med hård jakt med kulgeväp och inte minst hagelgeväp, som ofta orsakade skadskjutningar, hade lärt dem att hålla sig borta från människor. Sälarna var också drabbade av sterilitet och andra sjukdomar som man kunde hänvisa till fettlösliga miljögifter som DDT och PCB. Vissa forskare varnade för att sälarna var på väg att utrotas."

Sedan utsläppen av dessa miljögifter minskat har »

Med liten träffyta på relativt långa håll ställer säljakten höga krav på jägarens skjutskicklighet.

”Anna-Carin gör vad hon kan för att hjälpa oss genom att jaga säl, men om hon så skjuter tio sälar märks det knappt.”

Sälskinnet putsas från späck.

indikatorarter som gråsäl och havsörn tillväxt i hög hastighet. I dag hävdar ingen seriös aktör att Östersjön har få gråsälar. Problemet är det motsatta: de är för många.

– I dag måste vi lägga dubbelt så mycket tid ute på havet för att få det vi behöver för att få rörelsen att gå ihop. Att vara fiskare har aldrig varit ett enkelt yrke, men nu är det besvärligare än någonsin, säger yrkesfiskaren Leif Söderberg.

– Jag är 63 år gammal, men bland de yngre inom yrkeskåren längs kusten här. Jag håller på så länge jag orkar, men har ingen som tar över efter mig, säger Leif.

Det är alltså en döende näring och kulturform vi besöker och bevittnar. Det småskaliga kustfisket håller på att försvinna helt, vilket kan tyckas lite märkligt i en tid då vikten av landets förmåga till självförsörjning på livsmedel har fått en renässans. Att Sverige, med en av Europas längsta kuster, inte ska kunna nyttja naturresurser i form av fisk ter sig helt enkelt korkat, för att tala klarspråk. Måhända handlar det om allmänhetens okunskap vad

gäller begreppet ”yrkesfiske”? Sannolikt blandar många ihop det småskaliga kustnära fisket med de flytande fiskfabriker som på industriell skala, med bottentrålar och annat, ”dammsuger” haven.

Sälskador vardagsmat

För Karl Åke Wallin och Leif Söderberg är sälskador på fisk och redskap vardagsmat.

– Normalt sett är det stora gråsälshanar som ger sig på näten, men för ett tag sedan såg jag en hona intill näten för första gången. De hjälper varandra och lär av varandra, säger Karl Åke Wallin, och fortsätter:

– Anna-Carin gör vad hon kan för att hjälpa oss genom att jaga säl, men om hon så skjuter tio sälar märks det knappt. Det gör ingen stor skillnad. Sälarna måste bli skygga för människan och hålla sig borta från fiskeredskapen.

Efter matpaus påbörjar vi återresan söderut. Eftermiddagen är sen när vi passerar den så kallade Lundbergsstenen, norr om Kuggören. Här finns det säl, och

1. En båt med fällbart bogvisir underlättar bärgningen av sälen avsevärt.

2. Urtagningen kan påbörjas.

3. Anna-Carin Westling tar hand om skinnen på alla sälar hon skjuter.

4. Yrkesfiskarna Leif Söderberg och Karl Åke Wallin är de sista i sitt slag i området. Det kustnära fisket är en näring på utdöende.

BOTTENVIKEN ELLER BOTTNISKA VIKEN?

Det kan nog råda viss förvirring kring namnen på de olika delar av den havsmassa som skiljer Sverige från Finland, Ryssland, Baltikum, Polen, Tyskland och Danmark. Det är inte heller så underligt, då en del snarlika namn betyder olika saker.

Så här är det: Östersjön indelas i Egentliga Östersjön, Rigabukten, Finska viken och Bottniska viken.

Bottniska viken är den del av Östersjön som omfattar vattnen från Åland och norrut. Bottniska viken indelas, i sin tur, i sex delområden. Dessa är, från söder till norr: Skärgårdshavet, Ålands hav, Södra Kvarken, Bottenhavet, Norra Kvarken och Botten-viken.

ETT LJUS I MÖRKRET?

Strax före denna tidnings pressläggning meddelade regeringen att man avser tillåta licensjakt på gråsäl.

Läs mer på på sidan 41.

”Med en rivstart hinner båten och reportageteamet fram till sälen och kan kroka den innan den sjunker.”

vi beslutar oss för att göra ett nytt försök. Anna-Carin hoppar iland på en liten klippa, ett par hundra meter ut från land. Klippan är kanske inte som gjord för liggande kulskytte, men med viss ansträngning lyckas hon till sist hitta en skjutställning som är uthärdlig. Problemet är att sälen då flyttat sig, och nu sticker upp huvudet över vattenytan på annan plats i förhållande till mynningsens riktning på jägarens vapen.

Locka fram säl

Svensk Jakts reportageteam anförtros uppgiften att sköta båten. Det innefattar, utöver att i låg fart röra oss en bit från skytten på stenen, försöka locka upp sälen över ytan. Den övningen utförs genom att med olika former av ljud – att plaska i vattnet, klampa med fötterna mot båtens durk och rent allmänt ”föra väsen” – reta sälens nyfikenhet.

Och nog är de nyfikna alltid, för nu är det ett par sälar som sökt sig till området där vi befinner oss. Då och då sticker de upp huvudet över vattenytan. Lyssnar, spanar,

vädrar. Det där riktigt bra skottläget vill dock inte infinna sig. Lite för långt bort, lite för snett i förhållande till skytten, som då tvingas byta skjutställning – och när det skett har sälskallen försvunnit under ytan igen ...

De vet precis var vi är, håller sig på avstånd – men är ändå nyfikna.

Det blir till sist just denna nyfikenhet som slutgiltigt beseglar gråsälshanens öde. Lite för nära sticker han upp huvudet över ytan. Det snärtas till när Anna-Carins ljuddämparförsedda vapen avlossas.

Med en rivstart hinner båten och reportageteamet fram till sälen och kan kroka den innan den sjunker.

När vi i det sista skymningsljuset strävar söderut, förbi Hornslandets klapperstensstränder, är det med stor tillfredsställelse.

I dag är säljakten inte en fråga om liv och död för jägaren.

Men känslan som infinns sig efter en lyckad jakt är densamma som hos alla dem som kom före oss.

De ränderna går aldrig ur oss. ««

Gråsälen är vår största sälart. Den finns i hela Östersjön och kan påträffas på västkusten, men merparten av sälarna lever i norra delen av Egentliga Östersjön och södra Bottenhavet.

Gråsälen finns i hela Östersjön

TEXT
MARTIN KÄLLBERG
FOTO
JOSEFIN NILSSON/N

Gråsälshanan kan bli upp till 2,5 meter lång och väga upp till 300 kilo. Honan kan bli upp till två meter lång och väga 200 kilo. Pälsens färg varierar mycket, men är ofta ljus- till mörkgrå med mörkare prickar eller fläckar. Buken är ljusare än ryggsidan.

Gråsälens huvudform är det som bäst särskiljer den från andra sälar i svenska vatten. Profilen går i en nästan rak linje från den låga pannan till nosen som är ganska lång. Äldre hanar kan ha en konvext välvd nosrygg. Knubbsäl och vikaressäl har i stället en konkav profil, med markerad panna och nos.

Kroppen är anpassad för ett liv i vatten med spollinjeform, rejält späcklager, päls som skapar en uppvärmd vattenbarriär runt huden och extremiteter som fungerar som fenor. När gråsälarna fiskar kan de dyka 100-tals meter och vara under vattnet i flera minuter. För att klara dykningarna har sälarna flera anpassningar som syftar till att hushålla med syret. De har cirka 1,5 gånger mer blod än landlevande däggdjur av motsvarande storlek och dessutom minskar blodcirkulationen påtagligt när sälen dyker.

600 000 gråsäl

Gråsälen lever i Nordatlantens kustnära vatten. Förutom populationen i Europa finns en längs Nordamerikas kust. Den internationella naturvårdsunionen IUCN uppskattade att det fanns minst 600 000 gråsäl i världen år 2016.

Historiskt har Östersjöns gråsäl varit viktiga för kustbefolkningen. Deras tran (sälolja), päls och kött var viktiga resurser. Enligt uppskattningar fanns upp till 100 000 gråsäl i Östersjön kring förra sekelskiftet, men i början av 1900-talet betalades skottpeng på säl på grund av konkurrens med yrkesfisket, vilket drev ned stammen.

På 1960-talet orsakade miljögifter som DDT och PCB en ytterligare nedgång i och med att många sälhonor blev sterila och sälarnas reproduktion slogs ut. 1975 nådde stammen en bottennivå på omkring 3 000 djur. Sedan

mitten av 1980-talet har tillväxten varit stabilt ökande och stammen har återhämtat sig.

I svenska vatten förekommer gräsäl från Falsterbo i syd till Haparanda i norr, och det finns ett litet bestånd på västkusten. Huvuddelen av populationen finns i Egentliga Östersjön och Bottenhavet. På senare år har gråsälen ökat mer i södra Östersjön än i norr, vilket tyder på att kärnområdet med relativt höga sältätheter expanderar söderut.

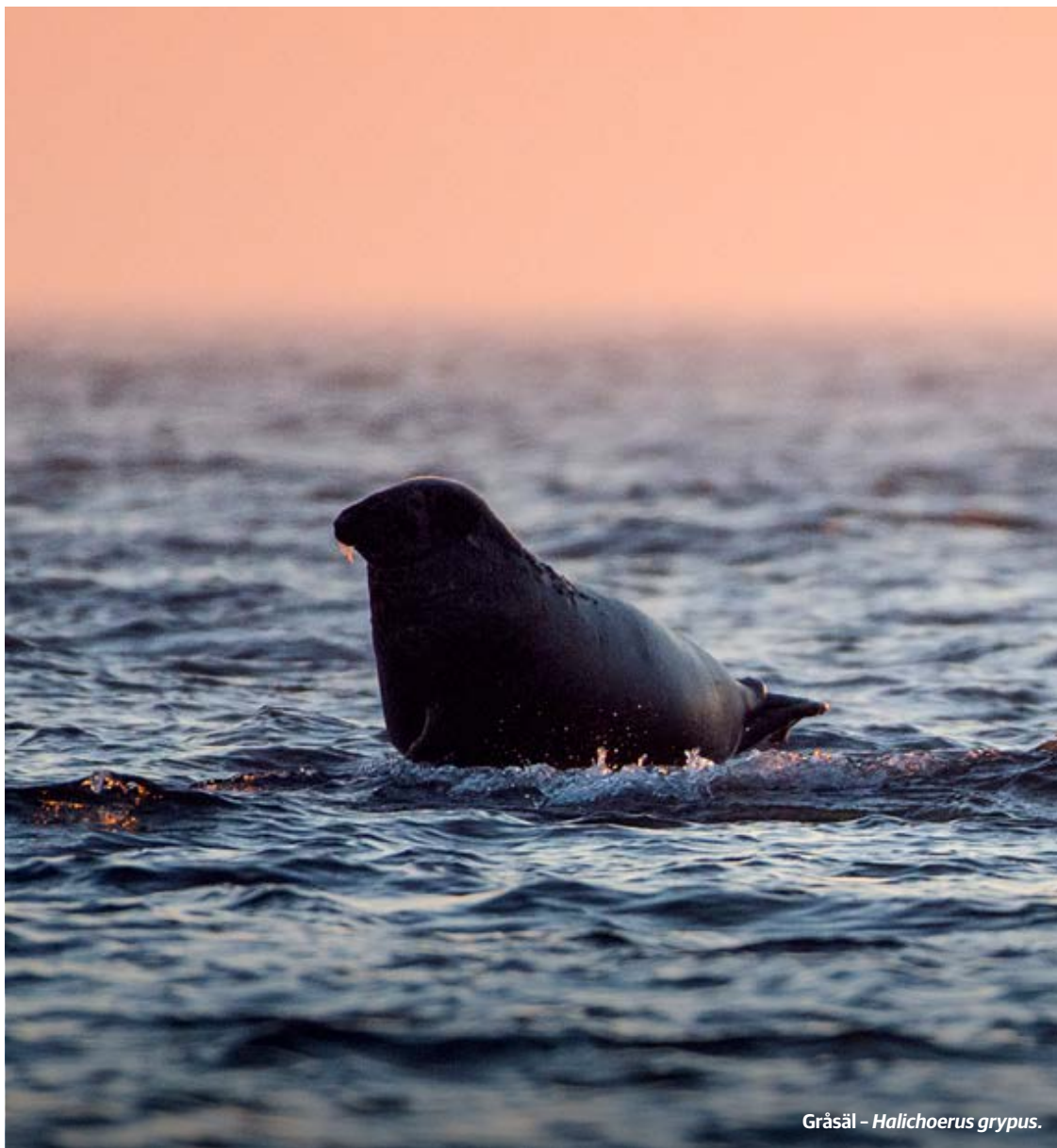
Stark tillväxttakt

Gråsälarna inventeras årligen under pälsbytestoppen i månadsskiftet maj-juni, då en relativt stor andel av djuren ligger på land. Gråsälen rör sig över stora områden och arbetet samordnas därför med finska, ryska, estniska och danska myndigheter så att hela Östersjön inventeras samtidigt. I Sverige räknas sälarna framför allt genom systematisk flyginventering, vid vilken man fotograferar sälarna som ligger uppe, men i en del områden räknas sälarna från båt eller land.

Antalet räknade sälar är lägre än den verkliga populationsstorleken, eftersom alla sälar inte ligger på land samtidigt. Totalt räknades cirka 30 000 gråsäl i Östersjön både 2014 och 2015. Inventeringarna visar att stammen ökat med i snitt åtta procent per år 2000–2014. Ökningstakten har minskat något på senare år, vilket bara delvis kan förklaras med ökad jakt. I Sverige är gråsälen klassad som livskraftig enligt IUCN:s kriterier.

Gråsälshonan föder en kut i månadsskiftet februari-mars. Honan verkar föredra att föda på is, och de flesta kutarna i Östersjön föds på drivisen, men där det är ont om is kan honan i stället föda på skär eller stränder. Vid födseln väger kuten 8–16 kilo och är cirka en meter lång. Den har en vit så kallad embryonpäl som inte är vattenavstötande. Kuten måste därför tillbringa sina första levnadsveckor på is eller land.

I samband med att kuten slutar dia vid tre veckors åld-

Gråsäl - *Halichoerus grypus*.

"I genomsnitt äter en vuxen gråsäl sju kilo fisk per dygn, men mängden varierar beroende på säsong".

er skiftar den till en vattenavstötande päls och kan börja simma. Vid knappa fyra veckors ålder lämnas den av honan. Kuten har då ökat i vikt till hela 40–50 kilo, något som är möjligt tack vare sälmjölkens höga energiinnehåll.

Strax efter att honan slutat dia sin kut parar hon om sig. Sälarna har så kallad fördröjd fosterutveckling, vilket innebär att fostret inte börjar utvecklas förrän ett antal månader efter parningen. Honan blir könsmogen vid tre till fem års ålder och hanen vid tre till sex år. Det kan dock dröja ytterligare något år innan hanen får möjlighet att para sig, på grund av konkurrens från äldre hanar.

Gråsälerna kan vara långlivade. Den högsta åldern som konstaterats hos östersjösälarna är 43 år (hona) respektive 40 år (hane), men det är ovanligt med djur som är äldre än 30 år.

Födan består nästan uteslutande av fisk, varav ungefär hälften är strömming/sill. Därutöver äter gråsälerna bland annat skarpsill, torsk, lax och plattfisk. I genomsnitt äter en vuxen gråsäl sju kilo fisk per dygn, men mängden varierar beroende på säsong. Mest äter sälerna på sensommaren då den bygger upp späcklagret inför höst och vinter.

Påverkan av naturliga fiender på sälstammen är försumbar.

Gråsälerna och fisket

En forskningsstudie har uppskattat att sälarnas totala fiskkonsumtion 2010 uppgick till nära 100 000 ton, att jämföra med fiskets uttag på cirka 700 000 ton vid samma tidpunkt. Fisket skedde till 95 procent på torsk, sill/strömming och skarpsill. «

KÄLLA: SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDETS ARTPRESENTATION

LANDSKAPET HÄLSINGLAND

Yta: 14 264 km².

Folkmängd: 131 322 invånare.

Befolkningstäthet: 9,21 invånare per km².

Landskapsblomma: Lin.

Landskapsdjur: Lodjur.

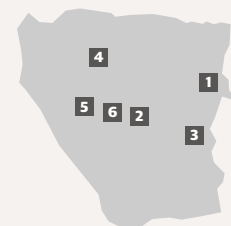
Största sjö: Dellensjöarna.

Högsta punkt: Garpkölen 671 meter över havet.

Antal jägare: Cirka 8 000

Tillhör län: Gävleborgs län, Jämtlands län, Västernorrlands län.

Populära turistmål: Järvzoo med svenska djur, Stenegård, Gränsfors yxmuseum, Hälsinglands museum, Byss-Olles gårdsmuseum.

1. HUDIKSVALLS

2. BOLLNÄS

3. SÖDERHAMN

4. LJUSDAL

5. EDSBYN

6. ÄLFTA

Landskapsvapnet:
I svart fält en
gyllene bock med
röd beväring.

Större delen av Hälsingland utgör ett vågigt bergkullelandskap. I västra delen finns bergkullslätter. Topparna når i väster över 600 meter över havet. Höjden avtar successivt mot sydost, men även öster om Ljusnans dalgång finns områden med starkt kuperad terräng, till exempel runt Dellensjöarna. Längst i öster utbreder sig ett lägre kustområde. Hälsinglands djurliv är med undantag för kustlandet i sydöst typiskt för det nord-skandinaviska skogslandet. Vanligast bland de större däggdjuren är älg, rådjur, skogshare, ekorre, hermelin, småvessla, mink, skogsmård, grävling, rödräv och bäver liksom utter. Björn och varg finns också. Igelkott förekommer sällsynt, och då främst i kustlandet. Gråsäl och vikare förekommer på kobbar och skär längs kusten. Största gråsälstammen finns i Hudiksvalls skärgård.

KÄLLA: NATIONALENCYKLOPEDIEN